

P.K. 1
1942 (11-12)

ព្រះរាជបណ្ណាល័យ កម្ពុជា

KAMBUJASURIYÂ

កម្ពុជសុរិយា
ស៊ី

ជាទស្សនាវដ្តីចេញផ្សាយពីព្រះរាជបណ្ណាល័យ មួយខែ ១ ក្បាល

ឆ្នាំគំរប់ ១៤ ភាគទី ១១-១២

គណៈរដ្ឋមន្ត្រីនិងសម្តេចសង្ឃតាយកទាំងពីរគណៈ
បានអនុញ្ញាតហើយ

កំព្រឹត្យ

ការផ្សាយរបស់ព្រះរាជបណ្ណាល័យ

ព.ស. ២៤៨៥
ព.ស. ១៩៤២

បញ្ជីរឿង

ទំព័រ

១ — វិទ្យុធម្មទេសនា កណ្តុទី ៥ លោកត្រូវអាចារ្យ ម៉ិញ-សាត្រី ក្រុមដុំព្រះត្រៃបិណ្ឌ នៅក្រសួងពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ សំណែង	១
២ — សេចក្តីផ្សេងៗ	១២
៣ — លោកនៃយុ ពាក្យកាព្យ របស់ទេពញាវិស្សសគេន្ត ឆង (ធម្មក)	២០
៤ — រឿងព្រះបាទអសោកមហារាជ អ្នកអាចារ្យ គឹម-អាស ប្រើប្រាស់សេសមក- ជាទេមរាសា (ធម្មក)	២៧
៥ — ធម្មវិចារក្រុងហេម ស្រង់យកពីគោលចារិកផ្សេងៗ ក្នុងធម្មវិចារលោក (ធម្មក)	៣៣
៦ — ភូមិសាស្ត្រសង្ខេបនៃប្រទេសនានា: អំពីភូមិសាស្ត្រទ្វីបអាមេរិកខាងជើង	៤១
៧ — ប្រវត្តិពួកឧបសក-ឧបសិក ជាសាវ័ក-សាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ : ទី ៧ ប្រវត្តិជីវិតពោធិវរក្ស ទី ១០ ប្រវត្តិនកុលបិណ្ឌបាបតិ	៤៧
៨ — ប្រស្នាបំរើសតិបញ្ញា: ប្រស្នាទី ២ សូរនឹងឆ្លើយអំពីទ្វារនឹងខ្លួន	៥១
៩ — រឿងព្រេងខ្មែរ: “ រឿងចៅម្ចាស់ផ្ទះនឹងចៅសុំសំបត ”	៥៤

លោកគ្រូអាចារ្យ មិញ-ស៊ីត្រី

ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក ក្រសួងពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ សំដែង

នៅថ្ងៃ ១៥ កើត ខែចេត្រ ឆ្នាំឡាញ់ត្រីស័ក ព.ស. ២៤៨៤ (៣១ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៤២) ។

ឧបោ វិស្ស ភក្កវតោ អរហនោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

វេលានេះត្រូវវែនភាគភាពសំដែងធម្មទេសនា ចែកជូនដល់អស់
លោក-អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីជាសណ្តាប់ដួចសេចក្តីទៅនេះ :

“មត្តញ្ញាតា សនា សាធុ”

“បុគ្គលអ្នកស្គាល់ប្រមាណវម៌នញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសំរេចគ្រប់កាល”

ធម្មភាសិតនេះ សរសើរបុគ្គលអ្នកស្គាល់ប្រមាណថា អាចធ្វើប្រ-
យោជន៍ឲ្យសំរេចបានគ្រប់កាល គ្រប់សម័យ ដួចសេចក្តីទៅនេះ :

មត្តញ្ញាតា ភាពជាអ្នកស្គាល់ប្រមាណ គឺស្គាល់ថា ការធ្វើ
យ៉ាងនេះសម យ៉ាងនេះល្អ យ៉ាងនេះត្រូវទំនងចុះរបៀប ធ្វើយ៉ាងនេះ
សំរេចប្រយោជន៍ ។

ការស្គាល់ប្រមាណនេះ មានន័យគួរពណ៌នាបានដោយពិស្តារជា
អនេក តែបើរើសស្រង់ប្រមូលមកទុកជាគោលមាន ៥ ប្រការគឺ :

- ១- ការដឹងប្រមាណក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិ
- ២- ការដឹងប្រមាណក្នុងកិច្ចការ
- ៣- ការដឹងប្រមាណក្នុងការរក្សារាងកាយ
- ៤- ការដឹងប្រមាណក្នុងបុគ្គល
- ៥- ការដឹងប្រមាណក្នុងធម៌

ទី ១ - ការដឹងប្រមាណក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិ

ការដឹងប្រមាណក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិ ចែកចេញដោយប្រភេទជា ៣ ប្រការ គឺ ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការស្វែងរក ១, ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការរក្សា ១ ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការបរិភោគប្រើប្រាស់ ១ ។

ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការស្វែងរក គឺចេះលែងលក់ទុំបាយក្នុងការស្វែងរកដែលត្រូវតាមគន្លងធម៌ មិនស្វែងរកដោយអាការកុហកករក្ខតបញ្ឆោត បោកប្រាស់បំបាត់ប្រវត្តិ លួចប្លន់ដណ្តើមអ្នកដទៃ ដោយកិច្ចកលចោរកម្ម មិនបន្លំដោយភ្នែកដង្ហើង ភ្នែកសៀសបំផ្លាញដោយផ្ទាល់នាឡិកា-កន្តាំង បំបិទបំបាំងបង្ហាតបង្ហូចទ្រព្យអ្នកដទៃ លែងតបំណេញដោយទុំបាយទុំចិត្ត ដែលចាត់ចូលក្នុងជំនួញប្រាំប្រការ ឬមន្ត្រីដែលលុះអំណាចអគតិធម៌ ស៊ីសំណូកស្លូតអង្វរសន្តត់ករស្រូបប្រជា ក៏ហៅថា ការស្វែងរកមិនត្រូវគន្លងធម៌ដោយពិត ។

ការស្វែងរកដោយឧបាយទុច្ចរិត ព្រះពុទ្ធច្រង់ហាម ព្រោះជាហេតុ
ធ្វើឲ្យអ្នកដទៃមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយនឹងនាំឲ្យជួបប្រទះទៅលើទុក្ខទោស
គ្រោះថ្នាក់ច្រើនប្រការ ឈ្មោះថាស្វែងរកសេចក្តីទុក្ខមកដាក់ខ្លួននឹងអ្នក
ដទៃ នឹងបានសេចក្តីវិនាសក្នុងលោកទាំងឡាយ; ឯការស្វែងរកដោយឧបាយ
សុចរិត ជាហេតុនាំឲ្យគ្រឿងដាក់ចិត្តរបស់ខ្លួននឹងអ្នកដទៃ នាំឲ្យទ្រព្យ
សម្បត្តិទុក្ខនៅចំរុនចំរើនឡើងតាមលំដាប់ ។

ទ្រព្យសម្បត្តិដែលរកបានមកដោយយុត្តិធម៌យ៉ាងនេះ ត្រូវស្គាល់
ប្រមាណក្នុងការរក្សាទ្រព្យថែមទៀត ព្រោះថាទ្រព្យសម្បត្តិដែលរកបាន
មកនោះ បើបុគ្គលបរិណេតបណ្តោយប្រហែសធ្វេស នឹងវិនាសបាត់បង់
ទៅវិញដោយភ័យផ្សេងៗ មានចោរភ័យជាដើម នាំឲ្យបង់កម្លាំងខូចពេល
វេលាដែលទំរកទំធ្វើមកហើយ ចូនកាលនាំឲ្យបង់ទ្រព្យដើមតាមរករបស់
ដែលបាត់ទៅទ្វេតាតឡើងទៀត ហេតុនោះបុគ្គលម្ចាស់ទ្រព្យគួរតែប្រ-
យ័ត្តក្នុងការថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យម៉ឺងម៉ាត់ ទើបចាត់ថាជាអ្នកស្គាល់ប្រ-
មាណក្នុងការថែរក្សា ។

បុគ្គលដែលមានទ្រព្យសម្បត្តិ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានសេចក្តីសុខ
ច្រើនប្រការ ព្រោះទ្រព្យសម្បត្តិអាចឲ្យសំរេចប្រយោជន៍ ៥ យ៉ាងគឺ:

- ១- ចំពឹងខ្លួន មាតាបិតា បុត្រភរិយា ទាសកម្មករឲ្យជាសុខ
- ២- ចង់មិត្តសម្លាញ់ឲ្យជាសុខ

៣- សម្រាប់បំបាត់ភយន្តរាយដែលកើតអំពីហេតុផ្សេងៗ

៤- សម្រាប់ធ្វើពលិកម្ម ៥ ប្រការគឺ:

ក) ញាតិពលី ការសង្គ្រោះញាតិ

ខ) អតិថិពលី ការទទួលភ្ញៀវ

គ) បុត្របេតពលី ការធ្វើបុណ្យទទួលផលដល់អ្នកស្លាប់

ឃ) រាជពលី ការបង់ពន្ធសួយសាមាគមថ្វាយម្ចាស់ដែនដី

ង) ទេវពលី ការធ្វើបុណ្យទទួលផលថ្វាយទេវតា

៥- បរិច្ចាគទានក្នុងសមណព្រាហ្មណ៍អ្នកប្រព្រឹត្តត្រូវ ។

ការបរិច្ចាគតាមដំណើរនេះ ចាត់ថាស្គាល់ប្រមាណក្នុងការបរិភោគ

ប្រើប្រាស់ ។

មួយទៀត បុគ្គលដែលស្គាល់ប្រមាណក្នុងការប្រើប្រាស់ ចាយវាយ
ទ្រព្យសម្បត្តិតាមកម្លាំងធនធានរបស់ខ្លួន ដឹងអស់ដឹងគង់ដឹងបង់ដឹងបាត់
មិនខ្លះខ្លាយភោគាវឥតបទឥតសណ្តាប់ មិនបណ្តោយឲ្យទ្រព្យធនធ្លាក់
ជ្រុះរោយរាយទៅដោយល្បឿនពាលាគឺ: ល្បឿនស្រី ល្បឿនស្រា កញ្ចា
អាភៀន ល្បឿនភ្នាល់ផ្សេងៗ មានបៀ-ប៊ុ-ធូ-អាប៊ុនជាដើម ក៏ចាត់ថា
ជាអ្នកស្គាល់ប្រមាណក្នុងការប្រើប្រាស់ចាយវាយ ។

មួយវិញទៀត បុគ្គលដែលចេះលែលកប្រើតាមដំណើរទ្រព្យ
សម្បត្តិដែលតិចច្រើន មានសណ្តានតូចធំក្រាស់ស្លើង ជ្រៅរាត់

វែងៗ ជាប់ស្រយ រឹងទន់ ដែលគួរប្រើប្រាស់យ៉ាងណា សមរម្យ មិន
មានគ្រឿង ប្រើយ៉ាងនោះ ក៏ចាត់ថាជាអ្នកស្គាល់ប្រមាណក្នុងការប្រើ
ប្រាស់ ។

រួមការដឹងប្រមាណក្នុងការវិស្វនិរក ការរក្សានឹងការប្រើប្រាស់
ឈ្មោះថាការដឹងប្រមាណក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិ ។

ទី ២ ការដឹងប្រមាណក្នុងកិច្ចការ

ធម្មតាកិច្ចការក្នុងលោក តែងមានសភាពផ្សេងៗគ្នា កិច្ចការខ្លះ
ត្រលប់បាក់ ខ្លះស្រួលងាយ ខ្លះតូច ខ្លះធំ ខ្លះយូរ ខ្លះឆាប់ តែកិច្ចការ
ទាំងនោះ ទោះបីមានសភាពផ្សេងគ្នាជាអនេកប្បការយ៉ាងណាក៏ដោយ
បើប្រមូលមកពណ៌នាដោយសន្លេបមាន ២ យ៉ាងគឺ: កិច្ចការដែលត្រូវធ្វើ
ដោយកម្លាំងប្រាថ្នា ១ កិច្ចការដែលត្រូវធ្វើដោយកម្លាំងកាយ ១ ។

វិជ្ជាអក្សរសាស្ត្រ លេខទព្វនុគ្រណហារ ហោរាសាស្ត្រ បរមត្ថវិជ្ជា
ធម៌វិន័យត្រៃសិក្ខា ហៅថាកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើដោយប្រាថ្នា ។ កិច្ចការ
ហត្ថកម្មសម្រាប់ជានិយម ជានិស្សម័ន័ត អ្នកស្រែអ្នកចម្ការ ដែលជាការ
ត្រូវលើកលំពុនជញ្ជូនសែនរែកជាដើម ឈ្មោះថាកិច្ចការត្រូវធ្វើដោយ
កម្លាំងកាយ ។

និសម្មការណ៍ សេយ្យ

កិច្ចការទាំងនោះ បុគ្គលត្រូវពិចារណាឲ្យឃើញជាក់លាក់ហើយ
រួចបង្កើតជាង ព្រោះថាអំពើដែលបុគ្គលធ្វើហើយ វាមិនទាំងនៅប្រាកដ
អស់កល្បវិសាម ដូចជាគំនូសមិនងាយរលុបទៅវិញបាន ។

កតតស្ស ធនុតិ បដិការ

អំពើដែលបុគ្គលធ្វើជ្រុលហួសដោយកាយវាចា ចិត្តមិនងាយកែប្រែ
បានទេ ប្រើបដិការជាវិការវិនិច្ឆ័យ ដែលបែកហើយមិនដែលផ្ស
ភ្ជាប់វិញបានឡើយ ទុកណាជាផ្សប៉ះប៉ុនបាន ក៏មិនមានរូបសណ្ឋាន
ល្អដូចដើម ។

ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា អនុតប្បតិ

អំពើណាដែលបុគ្គលធ្វើទៅហើយ ក្តៅក្រហាយតាមក្រាយ អំពើ
ដែលបុគ្គលធ្វើហើយនោះមិនប្រែតែឡើយ ។

អកតតំ ធុក្កដំ សេយ្យ

អំពើអាក្រក់បុគ្គលកុំធ្វើល្អជាង ។

ន ហំ តំ សុលទ្ធិំ ហោតិ សុទ្ធិំ ធុក្កដំ ការិណា

បុគ្គលធ្វើអំពើអាក្រក់ មិនងាយបានសេចក្តីសុខឡើយ ។

បុគ្គលអ្នកស្គាល់ប្រមាណក្នុងអំពើដែលខ្លួនធ្វើ ឈ្មោះថាជំនំប្រមាណ
ក្នុងកិច្ចការ ។

ទី ៣ ការដឹងប្រមាណក្នុងការរក្សារាងកាយ

រូបរាងកាយវែងជាទីស្រឡាញ់របស់ជនគ្រប់គ្នា ប៉ុន្តែខ្លះក៏ចេះរក្សា
 រូបភាពឲ្យបានសេចក្តីសុខគ្រាន់ប៉ុណ្ណោះ ខ្លះក៏ត្រឡប់ស្វែងរកសេចក្តីទុក្ខមកបំ-
 ពេញរាងកាយវិញ ។ ព្រះឈ្មោះមានទ្រង់ត្រាស់ប្រដៅឲ្យរក្សារាងកាយ
 ដោយវិធីសំអាតក្នុងភាគផែនដី គេហដ្ឋាន គ្រឿងសំលៀកបំពាក់ អាហារ
 សម្រាប់បរិភោគ ឲ្យជ័រមន្ទិល កោរសក់ពុកមាត់ កាត់ក្របក សំអាត
 ធ្មេញជាដើម ឲ្យលែលកប្រើឥរិយាបថឲ្យស្មើ បរិភោគអាហារល្អមប្រ-
 មាណមិនឲ្យឈ្នានពានតាមចំណង់ តមអាហារដែលនាំឲ្យស្វែងដល់រាង
 កាយ មិនបរិភោគគ្រឿងស្រវឹងគ្រឿងពុល ដែលជាហេតុបណ្តាលឲ្យ
 កើតរោគដល់រាងកាយ ពីព្រោះរោគទាំងអស់មិនមែនសុទ្ធតែកើតមកពី
 ផលកម្មទេ មានរោគខ្លះកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុបច្ចុប្បន្ន ព្រះ
 ភគវន្តមុន្នីទ្រង់ត្រាស់សរសើរអំពីគុណនៃការរក្សារាងកាយថាមានឲ្យបាន
 សេចក្តីសុខ មានអាយុវែង ទើបទ្រង់សំដែងថា: . . .

សណ្តិត ជីវតិ អាយុ ចាល្យ

អាយុដែលបុគ្គលរក្សា វែងត្រឹមត្រូវគ្រាន់តែបង្កិច្ចបង្កើត ។ រួមកហៅ
 ថា ការដឹងប្រមាណក្នុងការរក្សារាងកាយ ។

ទី ៤ ការដឹងប្រមាណក្នុងបុគ្គល

មនុស្សយើងដែលកើតឡើងក្នុងលោក សង្ខារវេលលកឲ្យមានស-
 ភាពផ្សេងៗគ្នា: មានរូបកងខុសគ្នា មានសន្តានចិត្តមិនត្រូវគ្នា មាននាទី
 មុខក្រសួងកិច្ចការវែកឆ្ងាយ មានបុណ្យស័ក្តិខុសទាបជាងគ្នា មានទ្រព្យ
 ធនធានតិចច្រើនជាងគ្នា ទាំងមានលទ្ធិសាសនាទំនៀមទម្លាប់ផ្សេងគ្នា
 ទៀត: កាលបើមនុស្សមានសភាពផ្សេងៗគ្នាដូច្នេះហើយ ជាហេតុនាំឲ្យ
 មានផ្លូវគិតជាអនេក ដល់បុគ្គលអ្នកនៅរួមគ្នា អ្នកតាស្រីយ័ទាក់ទងគ្នា;
 ហេតុនោះបុគ្គលត្រូវតែចេះវេលលកតម្រូវអធ្យាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមក
 ដើម្បីរក្សាសេចក្តីសុខឲ្យកើតមានសព្វខ្លួន, បានជាព្រះបរមសាស្តាទ្រង់
 ប្រដៅគ្រហស្តឲ្យតាំងនៅក្នុងយរាវសធម៌ ៤ ប្រការគឺ:

ទី ១ សច្ចៈ ឲ្យមានសេចក្តីស្មោះត្រង់ចំពោះគ្នាទាំងគ្នា ដើម្បីជាទី
 ទុកចិត្តទៅវិញទៅមក គឺ: មាតាបិតា បុត្រធីតា ត្រូវសំដែងទឹកចិត្តស្មោះ
 សរកេត្តា ស្វាមីភរិយាត្រូវសំដែងសេចក្តីស្មោះស្ម័គ្រទៅវិញទៅមក មិន
 ប្រព្រឹត្តកងទងចិត្តគ្នា, ទៅហោយនាយបាវព្រាវទៀតសោត ក៏ចេះសំដែង
 សេចក្តីស្មោះត្រង់ដល់គ្នា ។

២ ធមៈ ចេះទប់ចិត្តរបស់ខ្លួន ចេះទប់សំដីរបស់ខ្លួន ចេះបន្តិច
 ចិត្តរកគ្នា មិនឲ្យកើតសេចក្តីក្រោធបាន ចេះទូន្មានខ្លួននៅវេលាដែល
 មានឧបសគ្គចូលមកញ៉ាំង ។

៣ ខន្តិបូ មិត្ត បើមានសេចក្តីក្រោធឡើងហើយ ចេះបង្រៀម
ចេះបន្ថយកំហឹងនោះទៅវិញ ចេះលុបលាងកំហុសមិនទទួលរំលឹករឿង
ទុសមកពាលដដែលៗ ចេះលែលករក្សាបាយឲ្យស្ងប់សេចក្តីក្រោធ មិន
ព្យាបាទអាយាដចង្រៀតទៅ ។

៤ ចាតៈ ចេះចែកបាយអាហារចំណីគ្រឿងឧបកោតបរិភោគដល់
គ្រួសារ ។

យស្សតេ ចតុរោ ធម្មា សទ្ធិស្ស យរមេសិនោ
សទ្ធិ ធម្មោ មិត្ត ចាតោ ស វេ មេច្ច ន សោចតិ ។

ធម៌ ៤ ប្រការគឺៈ សទ្ធិៈ ធម៌ៈ មិត្តៈ ចាតៈ នេះ បើគ្រហស្ថ
ឯណាមានជំនឿកាន់ប្រព្រឹត្ត គ្រហស្ថនោះនឹងមិនមានសេចក្តីទុក្ខព្រួយ
ក្នុងលោកខាងមុខថែមទៀត ។ រួមមកហៅថា ការដឹងប្រមាណក្នុង
បុគ្គល ។

ទី ៥ ការដឹងប្រមាណក្នុងធម៌

ការដឹងប្រមាណក្នុងធម៌នេះ មានន័យគួរវិញកអធិប្បាយថា ៣
យ៉ាងគឺៈ ដឹងប្រមាណក្នុងការរៀនសូត្រស្វាធាយធម៌ ១ ដឹងប្រមាណក្នុង
ការសំដែងនិយាយពន្យល់ធម៌ ១ ដឹងប្រមាណក្នុងការប្រតិបត្តិធម៌ ១ ។

ការចេះដែលលកខ្មែញស្វាធាយពិនិត្យពិចារណាឲ្យបានចូលចិត្ត
ជាក់លាក់ ចេះចាំប្រាកដស្មាត់ជំនាញ ចាត់ថាស្គាល់ប្រមាណក្នុងការ
រៀនសូត្រ ។

សេចក្តីឃ្លាស់វែកក្នុងការសំដែងធម៌តាមដំណើរបរិសុទ្ធដែលចេះដឹង
ភិច្ច័យ តាមឧទាសពេលវេលា ចាត់ថាស្គាល់ប្រមាណក្នុងការសំ-
ដែងធម៌ ។

សេចក្តីឃ្លាស់វែយល់ទំនងក្នុងការប្រព្រឹត្តិការកាន់តាម ដូចដឹងថា
បានត្រូវបរិច្ចាគយ៉ាងនេះ ទើបមានផលច្រើន, ឲ្យយ៉ាងនេះមានផលភិច្ច;
សីលត្រូវរក្សាដូច្នោះ ទើបបរិសុទ្ធ, កាន់ដូច្នោះសៅហ្មងតពាលពង្រះ
ដាច់ចុះធ្លាយ; ការនាត្រូវចំរើនតាមរបៀបនេះ ទើបនាំយសំរេចគុណតាម
ថ្នាក់ដែលគួរសំរេច ដូច្នោះជាដើមឈ្មោះថាស្គាល់ប្រមាណក្នុងការប្រតិ-
បត្តិធម៌ ។

បុគ្គលអ្នកស្គាល់ប្រមាណក្នុងការប្រតិបត្តិធម៌ នឹងបានទទួលផល
អំពីព្រះធម៌វិញ សមដូចព្រះលោកទាថទ្រង់ត្រាស់ថា:

ឆម្មោ ហាវេ រក្ខតិ ធម្មចារី ។

ព្រះធម៌វិមន៍រក្សាបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តិធម៌ (អ្នករក្សាធម៌) រូបរម្មការ
ដឹងប្រមាណក្នុងមាតិកាទាំង ៥ ដែលបានពណ៌នាដោយសង្ខេបមកនេះ
ឈ្មោះថា “មត្តញ្ញតា អ្នកស្គាល់ប្រមាណ” ។

បុគ្គលអ្នកដឹងប្រមាណ បាននាមថាជាសប្បុរស, បណ្ឌិត, អ្នកប្រាជ្ញ
ទូទៅក្នុងលោក ។

ការដឹងប្រមាណ ចាត់ជាគុណធម៌មួយយ៉ាងវិសេសដែលគួរប្រាថ្នា
ខានពុំបាន ព្រោះជាគុណញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសំរេចគ្រប់កាលគ្រប់ស-
ម័យ សមរដូចពុទ្ធភាសិតដែលបានកាត់ទុកខាងដើមថា:

មត្តញ្ញតា សនា សាធុ ។

អាចារ្យ មីញ្ញ - ត្រី